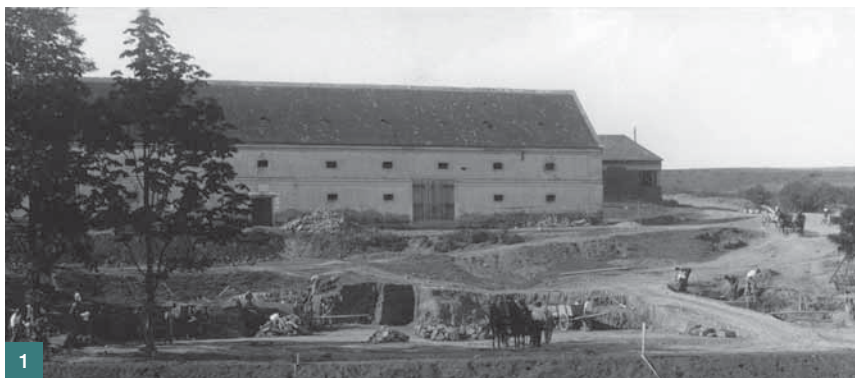

PROMĚNA SÝPKY V CHRÁM REKLAMY A UMĚNÍ ■ CHANGE OF A GRANARY INTO A TEMPLE OF PROMOTION AND ART

František Chrástek, Markéta Švehlíková, David Prudík

Článek popisuje rekonstrukci a přestavbu bývalé sýpky v Uherském Brodě z konce devatenáctého století na moderní firemní sídlo. Původní cihelné zdivo, betonová vestavba ze začátku druhé poloviny minulého století dodávající interiéru historického zemědělského objektu industriální ráz, dřevěné konstrukce krovu, tři nová železobetonová schodiště, požární pozinkované schodiště, plechové dveře, zářivková svítidla, tovární „želvy“ a lité epoxidové podlahy – zdánlivě nesourodé prvky společně tvoří elegantní celek. ■ This article describes reconstruction and rebuilding of a former granary in Uherský Brod coming from the late 19 century into a modern residence of a firm. The original brickwork, concrete building-in from the mid 20 century adding industrial character to this historical farming construction, timber truss, three new reinforced concrete staircases, fire escape zinc-coated staircase, metal doors, fluorescent lamps, factory “turtles” and cast epoxy floors – seemingly disparate elements – together make an elegant whole.

Možná jen nejstarší obyvatelé Uherského Brodu si pamatují, jakému účelu původně sloužil objekt ve svahu nad městským koupalištěm. Spousta Broďanů jej totiž až donedávna považovala za „pozůstatek komunistické éry“. Málokoho by napadlo, že rozlehlá a notně oprýskaná budova je úzce spjata s hraběcím rodem Kouniců. Teprve v uplynulých desetiletích a hlavně pak v posledních dvou letech se lidé osmnáctistového města na východě Moravy stali svědky zajímavé proměny chátrající historické památky v moderní firemní sídlo. Zázemí zde našla komunikační agentura Q studio (člen Asociace reklamních agentur a marketingové komunikace, na českém trhu marketingu a reklamy se pohybuje od roku 1991). V budově najdete fotografický ateliér, grafické oddělení, obchodní oddělení, půdní prostory sloužící jako dílny a sklady a v přízemí uměleckou galerii pro veřejnost.

HISTORIE STAVBY

Budovu nechal postavit roku 1862 hrabě Albrecht Vincenc Kounic. Kounicové patřili mezi nejváženější a nejstarší domácí šlechtické rody. Albrecht byl prvorozeným synem proslulé české vlastenky a mecenášky Eleonory, hraběnky z Kounic. Po smrti svého otce převzal panství Kouniců z české i moravské větve a jedním z rodových sídel bylo i město Uherský Brod.

Rozlehlá stavba sloužila jako sklad obilí. Není bez zajímavosti, že v jejím těsném sousedství se nacházelo pět studní, které byly hlavním zdrojem vody pro zásobování městské kašny. Voda jedné z nich je využívána v objektu jako užitková dodnes.

Sýpka sloužila svému původnímu účelu dlouhých sto let. Kounicové ji vlastnili do roku 1924, kdy jim byla pozemkovou reformou odebrána. Převzalo ji družstvo rolníků (v tom-

to případě dvě konkrétní rodiny). Při kolektivizaci zemědělství v padesátých letech minulého století byla sýpka zestátněna. V šedesátých letech prošla rekonstrukcí, při níž byla vnitřní dřevěná nosná konstrukce nahrazena betonovou, kvůli zvýšení únosnosti jednotlivých pater. Až do konce komunistické éry stavba sloužila jako skladiště nejrůznějšího materiálu a nezadržitelně se na ní podepisoval zub času. Po roce 1989 ji zdevastovanou získali nazpět v restituci potomci rolníků.

ZÁCHRANA OBJEKTU

Novodobá historie Kounicovy sýpky se začala psát až v novém tisíciletí. V roce 2001 ji od restituentů koupilo Q studio. „Bydlel jsem v sousedství. Stav té budovy, která neodmyslitelně patří k historii Uherského Brodu, mi dělal starost. Současně jsem hledal nové větší a vhodnější prostory pro svoji firmu. Proto jsem se rozhodl budovu zachránit“, vysvětluje František Chrástek, investor, umělecký fotograf a jednatel studia.

V tom okamžiku ještě neměl zcela jasnou představu o tom, jak přesně bude nakonec budova využita, ani jak vyřeší otázku financování rekonstrukce. Že nebude stačit jen „vyměnit jmenovku na zvonku“ bylo jasné hned při první obhlídce objektu. Zchátralou střechou sem zatékalo, krovy byly prohnílé a celá budova byla značně vlhká. Půdorys třípodlažní budovy přitom činí 520 m² a celkový obestavěný prostor 5 300 m³.

Rekonstrukce nakonec probíhala dvoufázově. První část oprav se uskutečnila v letech 2001 až 2003, další započala až v září 2009 za podpory Evropského fondu pro regionální rozvoj. Definitivní podobu budova dostala v červnu 2010.

ZMĚNY A POSTUPY

„V první fázi rekonstrukce jsem už dost dobře věděl, co chci udělat, a jak to udělat. Oslovil jsem proto přímo projekční kancelář, která zpracovala projekt pro stavební řízení. Nejprve bylo třeba vyměnit krovy, krytinu a odizolovat střechu, pak budovu očistit od různých nánosů doby, od přístaveb a vestaveb, ošetřit betonové i dřevěné konstrukce, vysušit zdivo (obvodové zdi dosahovaly až 37 % vlhkosti, voda z nich doslova tekla) a vybudovat inženýrské sítě“.

Systém stavby se skládá ze svislé obvodové konstrukce původního obvodového zdiva, které je cihelné, místy smíšené (kámen, cihla). Vnitřní svislé konstrukce, které nahradily původní dřevěné, jsou železobetonové a podepírají podélný železobetonový průvlak s náběhy. Vodorovné stropní konstrukce nad prvním a druhým nadzemním podlažím tvoří železobetonový trámový strop s výškou 3,5 m. Srdcem agentury je fotoateliér, a pro ten bylo zapotřebí zvednout strop kvůli světlu minimálně do výšky 5 m.

2a

2b

2c

Obr. 1 Historická fotografie budovy sýpky z 30. let dvacátého století ■
Fig. 1 Historic photo of the granary construction from the 1930's

Obr. 2 Pohled na sýpku v čase, a) původní stav, b) v průběhu rekonstrukce, c) současný stav ■
Fig. 2 View of the granary with time, a) original condition, b) during the reconstruction, c) current state

Obr. 3 Půdorysy objektu, a) 1. NP, b) 2. NP, c) podkroví ■
Fig. 3 Ground plans of the construction, a) 1 above-the-ground storey, b) 2 above-the-ground storey, c) attic

Obr. 4 Stav železobetonových průvlaků v podkroví před rekonstrukcí ■
Fig. 4 Condition of reinforced concrete beams in the attic prior to the reconstruction

Fig. 5 Při bourání bylo odstraněno cca 100 m³ železobetonové konstrukce trámového stropu a podélných průvlaků a sloupů ■
Fig. 5 In the demolition, around 100 m³ reinforced concrete structure of the slab and girder ceiling and longitudinal girders and pillars were removed

Obr. 6 Betonáž podlahy v 1. NP – budoucí fotoateliér ■
Fig. 6 Concreting of the floor on the 1 above-the-ground storey

3a

3b

3c

4

5

6

Rozsah stavebních úprav se týkal odstranění zhruba 100 m³ železobetonové konstrukce trámového stropu a podélných průvlaků a sloupů. V jedné polovině budovy tak zůstaly staré betonové sloupy, ve druhé je nový strop opět železobetonové konstrukce. Světlá výška fotoateliéru se zvětšila na 5,2 m. I tak nad ním ještě zbyl dostatek místa pro další prostory, které dnes využívá např. obchodní oddělení. Odstraněním části stropu se také podařilo vyřešit umístění schodiště ze vstupní haly do prvního patra. Betonové části budovy bylo nutno zbavit nánosů omítky a maleb metodou otryskávání povrchu. Byla použita forma pískování, která se zde jevila jako nejvhodnější. Nánosy prachu byly odstraněny omytím betonových povrchů vodou. Na poslední část fixace povrchu byl použit materiál Porosil EHV, který se používá k povrchové konsolidaci a hydrofobizaci porézních i neporézních materiálů v interiérech pozemních staveb, především památkových objektů.

Protože přibývalo zásahů do původního projektu z roku 2001 a v samotném procesu stavby byly vyvolávány další a další změny, přizval František Chrástek přece jen raději na pomoc architekta.

ZÁSAH ARCHITEKTA

Ačkoliv architekti všeobecně jen velmi neradi vstupují do rozjetých projektů, architekt David Prudík tak učinil.

„Známe se z dřívějšíka, situaci jsem mu vysvětlil a požádal jej o pomoc. Nezpracovával pro mne nový projekt, ale řešili jsme společně vedle koncepce i mnoho dílčích problémů a detailů. Chtěl jsem zachovat a ještě více podpořit industriální charakter budovy, přiznat původní konstrukci, tedy betonové nosníky, rezné zdivo, či elektrické osvětlení rovněž s industriálním charakterem, v několika dílčích řešeních jsem se ale nakonec přizpůsobil jeho názoru“, přiznává František Chrástek.

Architekt Prudík navrhl novou koncepci dispozice budovy, změnil např. umístění schodiště, čímž dostala vnitřní komunikace svoji logiku. V prostoru galerie, která je součástí objektu, doporučil vybourání stávajících okenních parapetů až k podlaze, čímž vzniklo propojení s exteriérem. Přišel s řadou kreativních řešení, např. barevného charakteru sociálních místností, proskleného zádveří, únikového schodiště ad. *„Také mi zakázal umístit do ateliéru některé ar-*

Obr. 7 Propojení s exteriérem bylo dosaženo vybouráním stávajících parapetů, v pravé části základní kámen odkazující na osobnost hraběte Albrechta Vincence Kounice, který nechal sýpku postavit ■

Fig. 7 Connection with the exterior was achieved by pulling down of the existing window sills; cornerstone referring to count Albrecht Vincenc Kounic, who had the granary erected, on the right

Obr. 8a, b Vstupní hala s vestavěným železobetonovým schodištěm ■ Fig. 8 a, b Entrance hall with a built-in staircase made of reinforced concrete

Obr. 9 Ateliér v 1. NP ■ Fig. 9 Studio on the 1 above-the-ground storey

Obr. 10 Prostory galerie v 1. NP ■ Fig. 10 Art gallery on the 1 above-the-ground storey

Obr. 11 Prostor nad železobetonovým schodištěm v 2. NP ■ Fig. 11 Space above the reinforced concrete staircase on the 2 above-the-ground storey

Obr. 12 Grafické a DTP studio v 2. NP ■ Fig. 12 Graphics and DTP studio on the 2 above-the-ground storey

tefakty, torza bývalého strojního vybavení sýpky a navrhli jejich využití v exteriéru“, usmívá se František Chrástek. Zmiňovaný fotoateliér s rozlohou zhruba 400 m² dnes patří k největším v Česku. Výhodou jsou velké skladové prostory i snadno přístupná nájezdová rampa.

Chloubou je nová Q-galerie ve vstupním vestibulu, kde se budou pořádat pravidelné výstavy zajímavých a respektovaných výtvarníků a fotografů. V dubnu 2011 se v galerii již ko-

nala první vernisáž – fotografie s industriální tematikou zde vystavuje profesor Jindřich Štreit, kterého zanedlouho vystřídá sochař Ivan Theimer.

S rekonstrukcí i s výsledným kreativním řešením celého prostoru je František Chrástek naprosto spokojen. „Stavební firma Navláčil i architekt Dušan Prudík odvedli dobrou práci. Naše návrhy a názory byly splněny beze zbytku. Příjemně mě překvapila i energetická bilance stavby – i když zima nebyla právě mírná, náklady na vytápění se tu pohybují na úrovni většího rodinného domu“, dodává na závěr.

SLOVO ARCHITEKTA

Historická sýpka z 19. století byla v šedesátých letech 20. století upravena vestavbou monolitického železobetonového skeletu na skladovací prostory. Betonová vestavba dodává interiéru zemědělského objektu industriální ráz. Ten jsme se rozhodli, vzhledem k nové funkční náplni objektu, podpořit. Do historických konstrukcí jsme zasahovali minimálně. Nové, provozně nutné, zásahy byly realizovány systémem viditelně odlišených přístaveb či vestaveb. Konstrukce i detaily nových prvků jsou podřízeny industriálnímu konceptu.

Vstupní fasáda získala vertikální úzkým výkladem vybouraným po původní záklenek v obvodové zdi. Pro nový hlavní vstup jsme vybrali jedno z původních okének v průčelí, jež jsme ubourali parapet. Před něj jsme předsadili jednoduchou prosklenou „krabici“ zádveří, jež je zároveň i firem-

13a

13b

Obr. 13 Podkroví, a) obchodní oddělení, b) sociální zázemí
Fig. 13 Attic, a) trade section, b) social facilities

ním poutačem. Přístup do prostor nad fotoateliérem zajišťuje jednoduché pozinkované požární schodiště s terasou, které je přisazeno k zadní fasádě. Systém vnitřní vertikální komunikace je řešen vestavěním tří železobetonových schodišť.

V prostoru vstupu a fotoateliéru jsme odstranili železobetonové stropy. Původní cihelné zdvo je v místech, kde to bylo možné, očištěno a naimpregnováno. Stejně tak jsou ošetřeny betonové konstrukce, původně přelíčené vápnem.

Průmyslový charakter je podpořen osazením plechových dveří do typových ocelových zárubní, zářivkovými svítidly, továrními „želvami“, litými epoxidovými podlahami, nátěry stěn sociálních zařízení i barevností fasády.

Podíl investora na zdařilém výsledku byl nadstandardní.

CHRÁM REKLAMY A UMĚNÍ...

Sto padesát let staré zdi dostaly novou tvář, náplň a život a město Uherský Brod novou architektonicky zdařilou stavbu a galerii. Obnažené původní cihly na vnitřních stěnách vstupního sálu poukazují na historickou hodnotu budovy, stejně jako do zdi zasazený základní kámen. Nápis na něm odkazuje k osobnosti hraběte Albrechta Vincence Kounice, osvícené-

ho šlechtice a člena české Společnosti vlasteneckých přátel umění, který nechal sýpku roku 1862 postavit. Q studio se snaží navázat na jeho kulturní odkaz. Chce, aby se nová sýpka stala součástí kulturního života v Uherském Brodě. Prostorem, který spojuje reklamu s uměním.

Autoři	Ing. arch. David Prudík, MgA. František Chrástek
Spolupráce	Romana Štrýnclová, Bc. Hana Kováčová, MgA. Lucie Chrástková
Projekt	Ing. Miroslav Sekanina
Dodavatel	Navláčil stavební firma, s. r. o.
Obestavěný prostor	5 300 m ³
Realizace	2010

MgA. František Chrástek
Q studio s. r. o.

U Plovárny 2370, 688 01 Uherský Brod
tel.: 572 635 555, mob.: 602 510 127

e-mail: produkce@q-studio.cz, www.q-studio.cz

Markéta Švehlíková
novinářka, Uherský Brod

Ing. arch. David Prudík
Spojovací 2, 616 00 Brno

tel.: 777 271 749, e-mail: david.prudik@tiscali.cz

BETON A ARCHITEKTURA

V pondělí 23. května t.r. byly ve výstavní síni Fakulty architektury VUT v Brně vyhlášeny výsledky studentské architektonické soutěže „Beton a architektura“ (vyhlašovatelé soutěže: Fakulta architektury VUT v Brně, Svaz výrobců cementu ČR a Výzkumný ústav maltovin Praha, s. r. o.).

Předmětem soutěže bylo zpracování soutěžního návrhu, v němž měl být v podstatné míře jako konstrukční materiál použit beton. Účelem a posláním soutěže bylo nalézt nejhodnější koncepci komplexního architektonického řešení objektu bez udání typologické kategorie. Cílem soutěže bylo představit beton jako vhodný materiál, který je možno použít v navrhování současných architektonických objektů. Soutěže se zúčastnili studenti bakalářského, magisterského a prezenčního doktorského studijního programu. Porota se rozhodla udělit:

- 1. cenu Bc. Táně Sojákové za návrh objektu městské samosprávy, který vhodně reaguje na okolní zástavbu tvořenou směsíci historických a moderních objektů. Beton se stal v návrhu sym-

bolem jednoduchosti, pravdivosti a šetrnosti, se kterou by obce měly být spravovány.

- 2. cenu Bc. Jiřímu Richterovi za návrh kapličky vycházející z konstrukčních a výrazově estetických možností litého betonu. Kladně byla hodnocena univerzálnost urbanistického začlenění a poměrně snadná realizovatelnost objektu při nízkých nákladech.
- 3. cenu Andreji Turčanovi za návrh studentského bydlení, který jednoduchou formou vhodně doplňuje stávající historickou zástavbu. Použitý malorozponový monolitický železobetonový konstrukční stěnový systém dal možnost co nejvíce otevřít uliční fasádu.
- odměnu Bc. Kateřině Dvořákové a Bc. Dagmar Vašákové za jejich společný návrh bytových domů umístěných na břehu řeky. Projekt navrhoval betonový monolitický skelet odolný proti vodě kombinovaný s výplňovým obvodovým zdímem.

Podrobnější informace o vystavených projektech budou publikovány v 5. čísle časopisu